

Laidiens: **22.02.2018., Nr. 38**
Oficiālās publikācijas Nr.: **2018/38.6**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 97

Rīgā 2018. gada 20. februārī (prot. Nr. 11 5. §)

Publiskas personas mantas iznomāšanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Publiskas personas finanšu līdzekļu
un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma
6.¹ panta trešo daļu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. publiskas personas mantas iznomāšanas kārtību un izņēmumus;
- 1.2. nomas maksas noteikšanas metodiku un izņēmumus;
- 1.3. atsevišķus nomas līgumā ietveramus tipveida nosacījumus.

2. Noteikumi neattiecas uz:

- 2.1. publiskas personas zemes iznomāšanu, izņemot gadījumus, kad iznomā publiskas personas būvi kopā ar zemi;
- 2.2. ūdenstilpju un zvejas tiesību iznomāšanu, kā arī medību tiesību piešķiršanu;
- 2.3. Nacionālajā muzeju krājumā esošu muzeja priekšmetu izdošanu (deponēšanu);
- 2.4. vietas iznomāšanu pakalpojumu sniegšanai valsts nekustamajā īpašumā muitas kontroles punkta teritorijā, izņemot nomas maksas noteikšanas metodiku;
- 2.5. valsts materiālo rezervju iznomāšanu;
- 2.6. publiskai personai un citai personai kopīpašumā esošas mantas iznomāšanu, ja nav noteikta kopējās lietas dalīta lietošana;
- 2.7. ostas pārvaldes vai speciālās ekonomiskās zonas pārvaldes īpašumā esošas nekustamas mantas vai valdījumā esošas publiskas personas nekustamas mantas iznomāšanu.

3. Šo noteikumu izpratnē ar neatkarīgu vērtētāju saprot personu ar labu reputāciju, kura ir ieguvusi augstākās izglītības piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju nekustamā īpašuma vērtēšanas jomā vai augstākās izglītības piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju radniecīgā jomā, kura ir saistīta ar nekustamo īpašumu, un ir apguvusi nekustamā īpašuma vērtētāja profesijai nepieciešamās zināšanas akreditētā profesionālās tālākizglītības programmā, kā arī ieguvusi atbilstošu pieredzi un ir kompetenta attiecīgu aktīvu kategorijā un lokalizācijā esošas

zemes un būvju novērtēšanā, vai personu, kurai ir derīgs profesionālās kvalifikācijas sertifikāts nekustamā īpašuma novērtēšanai (sertificēts vērtētājs). Novērtēšanas biroji, amatpersonas vai darbinieki tiek uzskatīti par neatkarīgiem, ja netiek pieļauta nepamatota ietekme uz viņu atzinumiem.

4. Šo noteikumu 2., 3. un 4. nodaļas normas var nepiemērot, izņemot šo noteikumu 12., 14., 15., 18., 19., 20., 21., 30. un 31. punktu, ja:

4.1. nomas objektu iznomā sociālās aizsardzības, kultūras, izglītības, zinātnes, sporta, vides un dzīvnieku aizsardzības vai veselības aprūpes funkciju nodrošināšanai;

4.2. nomas objektu iznomā ielu (tās daļu) transporta būvju un inženiertīklu būvdarbiem, kuru laikā tiek veikta ielas seguma uzlaušana, zemes darbi un ielas konstrukcijas atjaunošana, vai būvdarbiem, kuru laikā nepieciešams aizņemt ielas elementus;

4.3. nepieciešams aizņemt ielas elementus, novietojot nožogojumus, sastatnes, konteinerus, estakādes, būvmateriālus un dažādus mehānismus, kā arī citas pagaidu konstrukcijas;

4.4. nomas objektu iznomā īslaicīgi – ne ilgāk par 10 dienām gada laikā vienai personai, ja iznomāšana nav pretēja sabiedrības interesēm;

4.5. Aizsardzības ministrijas valdījumā esošu nomas objektu iznomā Latvijā reģistrētam komersantam vai zinātniskai institūcijai un nomas objekta izmantošana paredzēta tādu attiecīgā komersanta vai zinātniskās institūcijas izgatavotu preču (vai to prototipu) testēšanai, kuras ir īpaši izstrādātas vai pielāgotas militārām vajadzībām un ir izmantojamas kā ieroči, munīcija vai militārais aprīkojums (tai skaitā militāra rakstura preces, kas minētas Eiropas Savienības kopējā militāro preču sarakstā) vai kuras ir uzskatāmas par divējāda lietojuma precēm.

5. Nomas objektu iznomājot šo noteikumu 4. punktā minētajiem mērķiem, nomas maksa nosakāma atbilstoši Ministru kabineta, pašvaldību domes, citas atvasinātas publiskas personas vai kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētāja apstiprinātā nomas pakalpojumu maksas cenrādī noteiktajai nomas maksai vai neatkarīga vērtētāja vērtējumam. Ja nomas objektu šo noteikumu 4.1. un 4.4. apakšpunktā noteiktajos gadījumos izmanto saimnieciskai darbībai un samazinātas nomas maksas piemērošanas gadījumā atbalsts nomniekam kvalificējams kā komercdarbības atbalsts, nomas pakalpojumu maksas cenrādī nosaka, ņemot vērā neatkarīga vērtētāja noteikto tirgus nomas maksu. Nomas pakalpojumu maksas cenrāžus pārskata atbilstoši nepieciešamībai un tirgus situācijai, bet ne retāk kā Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā noteiktajā nomas maksas pārskatīšanas termiņā.

6. Šo noteikumu 2. nodaļas normas var nepiemērot, izņemot šo noteikumu 12., 14., 15., 18., 19., 20., 21., 30. un 31. punktu, ja:

6.1. iznomā nomas objektu, kas atrodas ārzemēs;

6.2. slēdz nomas līgumu par nomas objektu sociālās aizsardzības, kultūras, izglītības, zinātnes, sporta vai veselības aprūpes funkciju nodrošināšanai un:

6.2.1. nomas līguma termiņš vai vairākas reizes pēc kārtas ar vienu personu noslēgto līgumu kopējais termiņš piecu gadu laikā nepārsniedz vienu gadu;

6.2.2. nomas objekts netiek nodots nepārtrauktā nomnieka lietošanā, bet nomai ir regulārs raksturs (piemēram, sporta zāles noma divas reizes nedēļā);

- 6.3. iznomā nomas objektu bankomātu, pārtikas automātu vai tehnisko iekārtu izvietošanai, kā arī ja nekustamajā īpašumā vai tā daļā nomniekam, kurš nomā nekustamā īpašuma daļu, tiek iznomāta vieta tā reklāmas vai izkārtnes izvietošanai;
- 6.4. iznomā nomas objektu biedrībām, nodibinājumiem, kuru darbība sniedz nozīmīgu labumu sabiedrībai vai kādai tās daļai, it sevišķi, ja tā vērsta uz labdarību, cilvēktiesību un indivīda tiesību aizsardzību, pilsoniskas sabiedrības attīstību, izglītības, zinātnes, kultūras un veselības veicināšanu un slimību profilaksi, sporta atbalstīšanu, vides aizsardzību, palīdzības mazināšanu katastrofu gadījumos un ārkārtas situācijās, sabiedrības, it īpaši trūcīgo un sociālo mazaizsargāto personu grupu, sociālās labklājības celšanu (turpmāk – biedrība vai nodibinājums), un starptautiskajām organizācijām;
- 6.5. iznomā nomas objektu, kas nepieciešams sabiedriskās ēdināšanas pakalpojuma nodrošināšanai publiskas personas iestādēs, tai skaitā izglītības iestādēs, ja sabiedriskajai ēdināšanai ir ierobežota publiska pieejamība;
- 6.6. iznomā nomas objektu ārvalstu diplomātiskajām un konsulārajām iestādēm;
- 6.7. iznomā nomas objektu nomniekam, kurš nomā citu iznomātāja valdījumā esošu nekustamo īpašumu vai tā daļu, un nomas objekts tiek iznomāts, lai atbrīvotu nomniekam iznomāto nekustamo īpašumu vai tā daļu, ja nomas līguma darbības laikā radušies neparedzami apstākļi un tādā veidā tiek nodrošināta nekustamā īpašuma efektīvāka izmantošana. Šādā gadījumā jauno nomas līgumu slēdz uz termiņu, kas nepārsniedz atlikušo nomas līguma termiņu;
- 6.8. iznomā valsts autoceļu kompleksā ietilpstošas autostāvvietas vai pasažieru atpūtas laukumus, nodrošinot iznomāto inženierbūvju bezmaksas publisku pieejamību;
- 6.9. iznomā nomas objektu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) dalībvalstu bruņotajiem spēkiem, kas uzturas Latvijas Republikā (izņemot Latvijas Republikas Nacionālos bruņotos spēkus), ja šīs personas nav Latvijas Republikas pilsoņi vai pastāvīgie iedzīvotāji;
- 6.10. ieslodzījuma vietas nomas objektu iznomā komersantam, kas nodarbina notiesāto ieslodzījuma vietas teritorijā.
7. Šo noteikumu 2. nodaļas normas, izņemot šo noteikumu 12., 14., 15., 18., 19., 20., 21., 30. un 31. punktu, nepiemēro, ja nomas objektu, kas ir nekustamais īpašums, iznomā publiskai personai, tās iestādei, kapitālsabiedrībai vai privātpersonai publiskas funkcijas vai deleģēta valsts pārvaldes uzdevuma nodrošināšanai.
8. Šo noteikumu 2. nodaļas normas var nepiemērot, izņemot šo noteikumu 12., 14., 15., 18., 19., 20., 21., 30. un 31. punktu, ja iznomā nomas objektu, kura platība nepārsniedz 10 procentus no nomniekam sākotnēji iznomātās platības, izvērtējot lietderības apsvērumus un nomas objekta izmantošanas iespējas, nomniekam, kurš nomā citu blakus esošu nomas objektu tajā pašā nekustamajā īpašumā. Šādā gadījumā nedrīkst radīt nepamatotus ierobežojumus nomas tiesību pretendentu konkurencei un jauno nomas līgumu slēdz uz termiņu, kas nepārsniedz atlikušo noslēgtā nomas līguma termiņu par blakus esoša objekta nomu. Iznomātājam ir tiesības pārskatīt iepriekš iznomātā nomas objekta nomas maksu, piemērojot šajos noteikumos minēto nomas maksas noteikšanas kārtību. Kopējā papildus iznomātā platība nedrīkst pārsniegt 10 procentus no nomniekam sākotnēji iznomātās platības. Ja nomas objektu izmanto saimnieciskai darbībai un samazinātas nomas maksas piemērošanas gadījumā atbalsts nomniekam kvalificējams kā komercdarbības atbalsts, iznomātāja pienākums ir noteikt nomas maksu atbilstoši neatkarīga vērtētāja noteiktajai tirgus nomas maksai. Ja nomas maksas noteikšanai pieaicina neatkarīgu vērtētāju un tā atlīdzības summu ir iespējams attiecināt uz konkrētu nomnieku, nomnieks papildus nomas maksai kompensē iznomātājam neatkarīga vērtētāja atlīdzības summu.

9. Ja nomas objektu iznomā šo noteikumu 4.1., 4.4., 6.1., 6.2., 6.3., 6.4., 6.5. vai 6.8. apakšpunktā minētajos gadījumos, ievēro nosacījumu, ka informāciju par nomas objekta iznomāšanu publisko tā, lai tā sasniegtu pēc iespējas plašāku nomas tiesību pretendentu loku. Šo noteikumu 26. punktā minētajās tīmekļvietnēs publicē šo noteikumu 25.1., 25.2., 25.3., 25.4., 25.7. un 25.10. apakšpunktā minēto informāciju, izņemot gadījumus, kad nekustamā īpašuma vai tā daļas nomniekam, kurš nomā nekustamā īpašuma daļu, tiek iznomāta vieta tā reklāmas vai izkārtnes izvietojumam, kā arī ja nomas līgums slēdzams ar nomas tiesību pretendentu, ko izraugās publisko iepirkumu jomu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

10. Ja nomas objektu iznomā šo noteikumu 4., 6., 7. vai 8. punktā minētajos gadījumos, 10 darbdienu laikā pēc nomas līguma noslēgšanas informāciju par noslēgto līgumu publicē vai nodrošina tās publicēšanu šo noteikumu 26. punktā minētajās tīmekļvietnēs.

11. Publiskas personas mantas iznomātāja (turpmāk – iznomātājs) vadītājs (lēmēj institūcija), iznomātāja izveidotas komisijas locekļi, kas pieņem lēmumus vai veic citas šajos noteikumos minētās darbības nomas objekta iznomāšanas procesā, nedrīkst būt nomas tiesību pretendenti, kā arī tieši vai netieši ieinteresēti attiecīgā procesa iznākumā.

2. Nomas objekta iznomāšanas kārtība

12. Lēmumu par nomas objekta nodošanu iznomāšanai pieņem iznomātājs.

13. Šajā nodaļā noteikto nomas objekta iznomāšanas kārtību piemēro neatkarīgi no tā, vai lēmumu par nomas objekta nodošanu iznomāšanai pieņēmis iznomātājs pēc savas iniciatīvas vai pamatojoties uz nomas tiesību pretendenta ierosinājumu.

14. Nomas objektu neiznomā nomas tiesību pretendentam, ja pēdējā gada laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas iznomātājs ir vienpusēji izbeidzis ar to citu līgumu par īpašuma lietošanu, tāpēc ka nomas tiesību pretendents nav pildījis līgumā noteiktos pienākumus, vai stājies spēkā tiesas nolēmums, uz kura pamata tiek izbeigts cits ar iznomātāju noslēgts līgums par īpašuma lietošanu nomas tiesību pretendenta rīcības dēļ.

15. Iznomātājam, ievērojot sabiedrības intereses un lietderības apsvērumus, nomas objektu ir tiesības neiznomāt nomas tiesību pretendentam, kurš atbilstoši iznomātāja izstrādātajiem un apstiprinātajiem potenciālā nomas tiesību pretendenta labticības izvērtēšanas kritērijiem nav uzskatāms par labticīgu, tai skaitā nomas tiesību pretendents pēdējā gada laikā no pieteikuma iesniegšanas nav labticīgi pildījis citā ar iznomātāju noslēgtā līgumā noteiktos nomnieka pienākumus – tam ir bijuši vismaz trīs maksājumu kavējumi, kas kopā pārsniedz divu maksājumu periodu, ja līgumā noteikts viena mēneša nomas maksas aprēķina periods, vai vienu maksājuma periodu, ja līgumā noteikts viena ceturksņa nomas maksas aprēķina periods, vai iznomātājam zināmi publiskas personas nekustamā īpašuma uzturēšanai nepieciešamo pakalpojumu maksājumu parādi, vai nomas tiesību pretendentam ir jebkādas citas būtiskas neizpildītas līgumsaistības pret iznomātāju.

16. Iznomātājam ir tiesības, nerīkojot izsoli un ievērojot šo noteikumu 14. punktā minētos nosacījumus, pārjaunot nomas līgumu, nepasliktinot iznomātājam iepriekš slēgtā nomas līguma nosacījumus un ievērojot šādus nosacījumus:

16.1. pārjaunojuma gadījumā līguma termiņu skaita no sākotnējā līguma noslēgšanas dienas un nomas maksas apmēru pārskata ne retāk kā Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā noteiktajā termiņā šajos noteikumos noteiktajos gadījumos;

- 16.2. ja, pārjaunojot nomas līgumu, nomas objektu izmanto saimnieciskai darbībai un samazinātas nomas maksas piemērošanas gadījumā atbalsts nomniekam kvalificējams kā komercdarbības atbalsts, nomas maksu nosaka atbilstoši neatkarīga vērtētāja noteiktajai tirgus nomas maksai, ja tā ir augstāka nekā noteiktā nomas maksa;
- 16.3. ja, pārjaunojot nomas līgumu, nomas objektu neizmanto saimnieciskai darbībai un samazinātas nomas maksas piemērošanas gadījumā atbalsts nomniekam nav kvalificējams kā komercdarbības atbalsts, nomas maksu var nemainīt, ja tā ir noteikta izsoles kārtībā vai atbilstoši neatkarīga vērtētāja noteiktajai tirgus nomas maksai pēdējo sešu gadu laikā, kā arī ja nomnieks, saskaņojot ar iznomātāju, veicis nomas objektam nepieciešamos un derīgos izdevumus, kas nav amortizēti (atpelnīti) līdz pārjaunojuma līguma noslēgšanai;
- 16.4. ja nomas maksas noteikšanā pieaicina neatkarīgu vērtētāju un tā atlīdzības summu ir iespējams attiecināt uz konkrētu nomnieku, tad nomnieks papildus nomas maksai kompensē iznomātājam neatkarīga vērtētāja atlīdzības summu.
17. Iznomātājam, ievērojot sabiedrības intereses un lietderības apsvērumus, ir tiesības izlemt, vai slēgt nomas līgumu ar nomas tiesību pretendentu, kurš izsolē piedāvājis visaugstāko nomas maksu, ja nomas tiesību pretendents atbilstoši iznomātāja izstrādātajiem un apstiprinātajiem potenciālā nomas tiesību pretendenta labticības izvērtēšanas kritērijiem nav uzskatāms par labticīgu.
18. Iznomātājam, ievērojot sabiedrības intereses un lietderības apsvērumus, ir tiesības izlemt, vai pagarināt attiecīgā nomas līguma termiņu (nerīkojot izsoli) vai iznomāt nomas objektu citam nomniekam šajos noteikumos noteiktajā kārtībā. Nomas līgumu var pagarināt, ievērojot nosacījumu, ka nomas līguma kopējais termiņš nedrīkst pārsniegt Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā noteikto nomas līguma termiņu, izņemot gadījumu, kad nomas objektu iznomā publiskas funkcijas vai deleģēta valsts pārvaldes uzdevuma veikšanai.
19. Nomas līgumu ar attiecīgo nomnieku nepagarina, ja pēdējā gada laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas par nomas līguma pagarināšanu iznomātājs ir vienpusēji izbeidzis citu ar nomnieku noslēgto līgumu par īpašuma lietošanu, tāpēc ka nomnieks nav pildījis līgumā noteiktos pienākumus vai stājies spēkā tiesas nolēmums, uz kura pamata tiek izbeigts cits ar iznomātāju noslēgts līgums par īpašuma lietošanu nomnieka rīcības dēļ.
20. Nomas līgumu ir tiesības nepagarināt ar nomnieku, kurš pēdējā gada laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas par nomas līguma pagarināšanu nav labticīgi pildījis attiecīgajā vai citā ar iznomātāju noslēgtā līgumā noteiktos nomnieka pienākumus, tai skaitā tam ir bijuši vismaz trīs maksājumu kavējumi, kas kopā pārsniedz divu maksājumu periodu, ja līgumā noteikts viena mēneša nomas maksas aprēķina periods, vai vienu maksājuma periodu, ja līgumā noteikts viena ceturksņa nomas maksas aprēķina periods, vai iznomātājam zināmi ar publiskas personas nekustamā īpašuma uzturēšanu saistīto maksājumu parādi, vai nomniekam ir jebkādas citas būtiskas neizpildītas līgumsaistības pret iznomātāju.
21. Pagarinot nomas līguma termiņu, nomas maksu pārskata, piemērojot šajos noteikumos minēto nomas maksas noteikšanas kārtību, un maina, ja pārskatītā nomas maksa ir augstāka par līgumā noteikto nomas maksu. Ja nomas objektu izmanto saimnieciskai darbībai un samazinātas nomas maksas piemērošanas gadījumā atbalsts nomniekam kvalificējams kā komercdarbības atbalsts, nomas maksu nosaka atbilstoši neatkarīga vērtētāja noteiktajai tirgus nomas maksai, ja tā ir augstāka nekā līgumā noteiktā nomas maksa. Ja nomas maksas noteikšanai pieaicina neatkarīgu vērtētāju un tā atlīdzības summu ir iespējams attiecināt uz konkrētu nomnieku, nomnieks papildus nomas maksai kompensē iznomātājam neatkarīga vērtētāja atlīdzības summu.